

Metody výzkumu v oblasti veřejných financí: Hodnocení vládních programů

doc. Ing. Lucie Sedmihradská, Ph.D.

Prezentace byla připravena v rámci projektu
„Rozvoj vzdělávací a dalších činností a podpora kvality na VŠE v Praze“,
CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002342

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

hodnocení výsledků
hodnocení procesu
hodnocení dopadů
hodnocení nákladů a užitků/účelnosti

Ideální stav   kritérium

hodnocení

Sběr dat

Původní stav

c) hodnocení

Současný stav

sběr dat

Čas

t0

t1

Zjištění/hodnocení (porovnání)

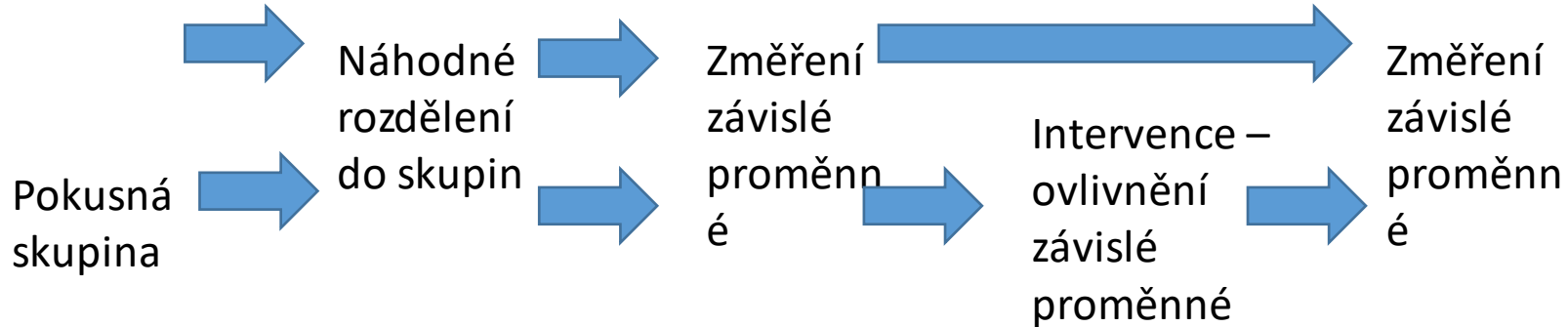
- **Původní x současný stav** → jak zjistit dopady, účinky vládního programu/veřejného výdaje?
  - Experiment
  - Kvazi – experiment
  - Implicitní kvazi-experiment
- **Současný x ideální stav** → míra splnění stanovených kritérií

Experiment

Náhodné rozdělení subjektů do dvou skupin, intervence jen v jedné skupině.

Jakákoliv změna je přisuzována intervenci.

Kontrolní skupina

Čas (t)

t

t+1

☹️ hodí se jen v minimu případů, existují příklady ze vzdělání

😊 Je to ideální postup, kterým můžeme poměřovat skutečně použitý postup

Varianty v praxi

Klasický experiment

	Měření před	Program	Měření po
Pokusná skupina (N)	O1	x	O3
Kontrolní skupiny (N)	O2		O4

(N) – náhodné rozdělení do skupin, $O1=O2$ **Dopad programu = (O3-O4)**

Zdroj: autor

Experiment po programu

		Program	Měření po
Pokusná skupina (N)		x	O3
Kontrolní skupiny (N)			O4

(N) – náhodné rozdělení do skupin, **Dopad programu = (O3-O4)**

Přiřazení do skupiny může ovlivnit chování,

Skupiny nemusí být identické – lze si udělat dílčí skupiny

Komplexní program x jednotlivá opatření

Zdroj: autor

Experiment se nehodí, když

- Celá cílová skupina je příjemcem programu
- Program funguje dlouhou dobu a existují velké rozdíly mezi příjemci programu a ostatními
- Rozdělení do skupin je neetické nebo protiprávní
- Skutečným experimentem jsou pilotní programy

Kvazi-experiment

- Pokud nelze vytvořit náhodné skupiny
  - Dodatečné vytvoření skupiny bez intervence
  - Jedna skupina porovnávající stav před a po intervenci

Porovnání před a po

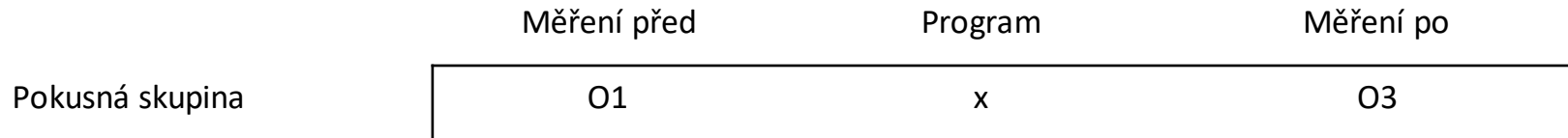
	Měření před	Program	Měření po
Pokusná skupina	O1	x	O3
Kontrolní skupiny	O2		O4

Dopad programu = (O3-O4)-(O1-O2)

Jak minimalizovat (O1-O2)?

Zdroj: autor

Jedna skupina, před a po

Dopad programu = (O3-O1)

Zdroj: autor

☹ změnu může způsobit celá řada dalších faktorů

😊 jednoduché

Některé problémy může odstranit opakované měření

Zdroj: autor

Měření jen po

	Program	Měření po
Pokusná skupina	x	O3
Kontrolní skupina		O4

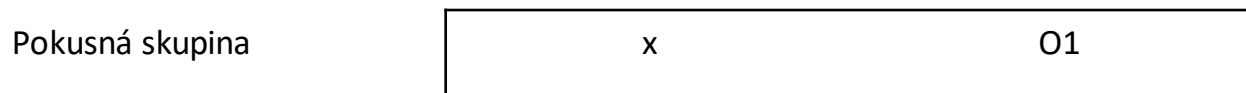
Dopad programu = (O3-O4)

Zdroj: autor

- ☹ změnu mohou způsobit jak rozdíly mezi skupinami tak faktory mimo program
- ☺ jednoduché

Implicitní kvazi experiment

- Nejčastěji používaný, po programu bez kontrolní skupiny

Zdroj: autor

- Možnosti:

- Teoretická kontrolní skupina
- Odhad stavu před
- Odhad rozdílů

😊flexibilní, praktický pro realizaci

😊Univerzální

😞Málo objektivních ukazatelů/dat

😞Lze jen odhadovat, co by se stalo bez programu

Teoretická kontrolní skupina

	Program	Měření po
Pokusná skupina	x	O1
Teoretická kontrolní skupina		O2*

Odhad, jaký by byl vývoj bez programu

Odhad stavu před

	Odhad před	Program	Měření po
Pokusná skupina	O1	x	O2

Odhad rozdílů

	Program	Měření po
Pokusná skupina	x	$O=(O1-O2)$

Ohodnoťte kvalitu služby před zavedení nového softwaru.
Ohodnoťte kvalitu po...
X

Posudte změnu díky zavedení nového softwaru.

